

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Smrk pichlavý na severozápadě Čech letos opět těžko odolával kloubnatce

Strnady – 15. 12. 2014 - Lesní ochranná služba (LOS), působící v rámci Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i. v letošním roce opět podrobně zkoumala výskyt škodlivých činitelů v lesích České republiky.

V jejím hledáčku byly mimo jiné i Krušné hory, které jsou ve střední Evropě obecně považovány za jedno z modelových území z hlediska poškození jejich bioty (zejména dřevinné složky) tzv. imisním impaktem. Po imisní kalamitě byly k zalesnění holin použity nejrůznější dřeviny – na tisících hektarů dominantně smrk pichlavý. Ten se stal hostitelskou dřevinou nejrůznějších houbových patogenů. Počátkem nového tisíciletí se začala stávat limitujícím faktorem jeho přežití houba *Gemmamyces piceae* - kloubnatka smrková. Podle závěrů šetření se tento patogen spolu s další houbou *Lophodermium piceae* – sypavkou smrkovou nehodlá jen tak vzdát.

Porost smrku pichlavého parazitovaného kloubnatkou smrkovou (foto R. Modlinger)

Lesní ochranná služba letos provedla šetření zdravotního stavu smrku pichlavého v lesních porostech na lesních správách LČR, s. p., Litvínov a Klášterec nad Ohří. Celkem bylo v letošním roce šetřeno 39 porostů se smrkem pichlavým (LS Litvínov 24 porostů, LS Klášterec 15 porostů). Jak informuje Vítězslava Pešková z LOS, na všech lokalitách byla zjištěna přítomnost houby *Gemmamyces piceae*. „Pokud provádíme srovnání situace na území obou lesních správ, tak situace na LS Klášterec se i v roce 2014 jeví jako lepší, nicméně zde stupeň poškození vzrostl a rozdíly se postupně zmenšují a již nejsou tak výrazné, jako na počátku sledování,“ uvádí. Situace s výskytem dalšího vážného houbového škůdce smrku sypavkou smrkovou byla stejně, jako v předchozím roce výrazně horší na LS Klášterec. Silný až velmi silný výskyt byl registrován ve 12 z 15 hodnocených porostů. Na LS Litvínov byla letos situace s poškozením smrků sypavkou znatelně příznivější.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

V roce 2014 výzkumníci z LOS opět zaměřili svou pozornost na vyhledávání smrku ztepilého napadeného kloubnatkou. Zjistili, že došlo k nárůstu napadení, především na LS Litvínov, kdy byl patogen zjištěn v 7 porostech. S výjimkou jednoho konkrétního porostu, kde byl patrný větší podíl napadených pupenů, se zatím jedná o jednotlivé pupeny a nedochází k prosychání stromů. Domácí smrk ztepilý se oproti smrku pichlavému zatím jeví proti napadení kloubnatkou jako odolný, byť i on bývá kloubnatkou napadán.

A jak proti tomuto houbovému patogenu bojovat? Podle odborníků z LOS lze doporučit pečlivé vyhodnocování stupně poškození jednotlivých porostů se smrskem pichlavým a na tomto základě stanovit pořadí naléhavosti přeměny těchto porostů. Při výsadbách je žádoucí používat více druhů dřevin, nebát se vysazovat domácí smrk ztepilý.

Větve smrku pichlavého s napadenými pupeny houbou *Gemmamyces piceae* (foto V. Pešková)

Jako nejúčelnější obranné opatření proti sypavce smrkové lze doporučit proředění přehoustlých porostů (kultur, mlazin), omezení pěstování smrků v lokalitách se stabilně vysokou vzdušnou vlhkostí a minimálním prouděním vzduchu

K infekci **kloubnatkou smrkovou** dochází během vegetačního období. Od konce jara, resp. začátku léta se napadené odumřelé pupeny, nezřídka zdeformované (jakoby „vykloubené“) při pokusu o vyrašení pokrývají černou tuhou krustou, z níž vyrůstají jednotlivé drobné kulovité plodnice. Při po více let opakované silné infekci mohou být napadeny i všechny pupeny, na což strom reaguje rašením „spících“ pupenů, které bývají následovně rovněž infikovány. Strom přestává rašit, neobnovuje asimilační aparát a během několika let odumírá.

Napadení **sypavkou smrkovou** se projevuje zhnědnutím jehlic především starších ročníků (hnědé jehlice zůstávají určitou dobu na větvi, vytvářejí se na nich příčné černé přehrádky a posléze i plodnice; jehlice během roku opadávají).

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Zdroje:

Knížek, M. – Liška, J. – Pešková, V.: Škodlivé organismy lesních porostů imisních poloh Krušných hor *in* Zdravotní stav lesů a vývoj lesních půd 25 let po vyvrcholení imisní zátěže – regenerace a rizika pro budoucnost, sborník abstraktů, Praha, Průhonice, 23. října 2014, VULHM, Strnady.

Soukup, F. – Pešková, V.: Chřadnutí smrku pichlavého v Krušných horách *in* Lesnická práce, 11/2009, Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy.

Soukup, F., Pešková, V.: *Gemmamyces piceae* (Borthw.) Casagr. Kloubnatka smrková, příloha časopisu Lesnická práce, 12/2009, Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy.

Kontakt:

Ing. Vítězslava Pešková, Ph.D.

Ing. Miloš Knížek, Ph.D.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Lesní ochranná služba

Strnady 136

252 02 Jíloviště

Tel.: +420 724 352 558 (V.P.), +420 602 351 910 (M.K.)

e-mail: peskova@vulhm.cz, knizek@vulhm.cz